



พระราชบัญญัติ
โคนมและผลิตภัณฑ์นม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยโคนมและผลิตภัณฑ์นม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อแก้ไขปัญหาคาและอุปสรรคในเรื่องการปรับราคาน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นมโดยให้คณะกรรมการโคนม
และผลิตภัณฑ์นมกำหนดราคาน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นม ทั้งราคาซื้อและราคาจำหน่ายเพื่อสร้างความเป็นธรรม
ให้กับเกษตรกรโคนม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมและเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้
สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “ผลิตภัณฑ์นม” “น้ำนมโค” “เกษตรกรโคนม” และ “ผู้แทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

““ผลิตภัณฑ์นม” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคที่ได้จากการนำน้ำนมโค นมผง นมข้น หรือนมคั้นรูปมาผ่านกระบวนการผลิต หรือการแปรรูป โดยอาจมีการแยกออกหรือเติมเข้าไปซึ่งวัตถุดิบใด

“น้ำนมโค” หมายความว่า น้ำนมที่รีดจากแม่โคหลังคลอดลูกแล้วไม่น้อยกว่าสามวัน และปราศจากน้ำนมเหลือง โดยมิได้แยกหรือเติมวัตถุดิบใด และยังไม่ผ่านกรรมวิธีการผลิตในขั้นตอนใด ๆ

“เกษตรกรโคนม” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมกับกรมปศุสัตว์ซึ่งยังคงมีการเลี้ยงโคนม และมีสถานะเป็นผู้ผลิตน้ำนมโคหรือส่งน้ำนมโคให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมหรือศูนย์รับน้ำนมโคขององค์กรของรัฐ องค์กรของเอกชน สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

“ผู้แทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม” หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้แทนเกษตรกรโคนม” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เกษตรกรโคนม” และ “องค์กรเกษตรกรโคนม” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑

“ผู้แทนเกษตรกรโคนม” หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนของเกษตรกรโคนม”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม” ระหว่างบทนิยามคำว่า “ผู้แทนองค์กรเกษตรกรโคนม” และ “ผู้แทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ทำธุรกิจการผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งโคนม น้ามนโค หรือผลิตภัณฑ์นม หรือตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม” และ “ผู้แทนผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบห้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ในด้านโคนมและผลิตภัณฑ์นมจากสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวนสองคน ผู้แทนเกษตรกรโคนมจำนวนสามคนซึ่งเสนอโดยกรมปศุสัตว์ ผู้แทนองค์กรเกษตรกรโคนมจำนวนสี่คน โดยเป็นผู้แทนชุมชนนมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด จำนวนสองคน และผู้แทนสมาคม หรือกลุ่มเกษตรกรผู้รวบรวมน้ามนดิบจำนวนสองคน ผู้แทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมจำนวนห้าคน ผู้แทนหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทยจำนวนหนึ่งคน และผู้แทนสภาองค์กรของผู้บริโภคจำนวนหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมปศุสัตว์แต่งตั้ง ผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน โดยมาจากผู้แทนองค์กรเกษตรกรโคนมจำนวนหนึ่งคน และผู้แทนผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมจำนวนหนึ่งคน

ให้กรมปศุสัตว์ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและยังมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม และต้องมีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคนม

(๒) กำหนดนโยบายและแผน การผลิตและการจำหน่ายน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(๓) กำหนดปริมาณและเงื่อนไขการนำเข้า การส่งออกน้ำนมโค นมผงและผลิตภัณฑ์นม

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนในการผลิตน้ำนมโค กำหนดราคาน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นม ตั้งแต่ศูนย์รวบรวมน้ำนมโค โรงงานแปรรูป ซึ่งรวมถึงกระบวนการระหว่างทาง รวมทั้งกำหนดคุณภาพน้ำนมโคและกำหนดวันรับซื้อและวันหยุดรับซื้อน้ำนมโคของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนม

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียน หรือโครงการของรัฐในลักษณะเดียวกัน

(๖) กำหนดระเบียบว่าด้วยเบี้ยปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้คำนึงถึงสัดส่วนตามองค์ประกอบของคณะกรรมการด้วย และอาจเชิญส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนหรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็นหรือคำแนะนำ รวมทั้งขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๘) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เกษตรกรโคนม องค์กรเกษตรกรโคนม และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมในการกำหนดมาตรฐานปัจจัยการผลิตและผลิตภัณฑ์ สถานที่เลี้ยงโคนม ศูนย์รวบรวมนํ้านมโคและโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งระบบการขนส่ง เพื่อให้การผลิตและการตลาดโคนมและผลิตภัณฑ์นมเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโคนมและผลิตภัณฑ์นม

(๙) กำหนดข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) จัดทำรายงานการประชุม และรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของคณะกรรมการและคณะกรรมการทุกคณะ โดยเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชนภายในระยะเวลาหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการรับรอง

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นมและอุตสาหกรรมนมตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย”

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมตามพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อนุทิน ชาญวีรกูล

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และบทบัญญัติบางประการยังไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกำหนดราคา เพราะการปรับราคาน้ำนมโคเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโคนมนั้น จะกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องในระบบอุตสาหกรรมนมทั้งระบบ การที่คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม มีแต่เพียงอำนาจในการกำหนดราคาซื้อน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นม แต่ไม่มีอำนาจกำหนดราคาจำหน่ายน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นม ทำให้การปรับราคาน้ำนมโคเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโคนมไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างทันทั่วทั้งที่ จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโคนมและผู้เกี่ยวข้องในระบบอุตสาหกรรมนมทั้งระบบ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้